

A történelem, mint a levés* állapota.

„Magyarország olyan ország, amely felfalja saját lakosait” Comenius,

1. Amennyiben a történelmet úgy gondoljuk, hogy az, az események tárháza, akkor két szempontot kell figyelembe venni. Az egyik, a hagyományos szempont, mely a jelenlegi történelemtudományt is jellemzi: az eseményeket valamely személy akarata következményeként szemléli. Pl. Nagy Konstantin államvallássá tette a kereszténységet, következésképpen a kereszténység Európa meghatározó szellemiségévé vált. A másik fonal, mely szerint az időrendiség nem is annyira jellemzője a történéseknek, inkább a kiterjedés, térbeliség, mely szerint a ható akarat következményei, láncolata inkább a kiterjedés-dimenziója a történések igazi alakítója. A Marxizmus sajátos felfogásával, valahol már a kettő között áll szemléletével, ugyanis az „elnyomott”, szóhoz sem jutott néptömegek, azaz a történelemformálásba akaratlagosan be nem engedettek véleményét, összegyűjtve, kitörésszerűen értelmezi, a forradalmakat ilyennek látja. Kétségtelen, - s a későbbiekben erről lesz szó, - a ki nem bontakoztatott, még nem megfogalmazott, kitörés előtti, a törekvés felől fogható meg. A megvalósulni akaró szándék, mely még nem gondolat, inkább érzet-szövevény, alkalmas a minden-irányú bekebelezésre. Épp ezért, e szempontból sem lehet, a történelmet egzakt kifejeződésnek tekinteni, csupán olyan diszciplínaként, mely alkalmasnak mutatkozott egyes szándékok, akaratok kauzális megjelenítésére, azok egyfajta igazolására.

Míg a tömeg élménye, öröm és bánat, nyomor és éhség, megalázottság és szabadságvágy, melyek a történések valódi okai, nem kerülnek felszínre. Így sajátos gondolkodás alakul ki, egyrészt a felhalmozott élmények, még meg nem fogalmazása, - a néptömegekben nem tudatosodott elemek, stb. – másrészt a tudatosulásban is az ellenkezés élménye. Mely ilyenkor, mint ellen-jelentéssel bír már azzal szemben, mely voltaképpen elfojtotta, mely a harmadik, az uralkodó szempont. A reakciók, melyek pl. a Dózsa-féle parasztháborút követik, a történelemben nem okulásra szolgáló tényezők, azok számára, akik a történelem alakítását uralják, sokkal inkább egy olyan hamis tudat kialakításának eszközei, melyek az úgynevezett műveletlen rétegekkel szemben évszázadokig fennálltak. Az ellenkezés élménye, mely a tudatosodó rétegekben, a tudatban feloldódik, voltaképpen a középréteg megalkuvását /kompromisszum-kialakulását/ jelenti, a jog köntösébe bújjuk: elfojtás, mely négyszáz évig meghatározza a magyar nemzet mozgásterét. Büdös paraszt, műveletlen tömeg, stb, melyek nemcsak a műveltség értékét nivellálták, de folyamatosan növelték az

ellenérzést, a tudásra, jogra építettséggel szemben.

Itt tehát a vezető és a vezetett közé beépül a megértők rétege, melyeknek természetes szükséglete a megértés, és az ezzel járó képlékeny magatartásformák kialakulása is. A középréteg szerepszerúsége, /kompromisszum-készsége/ nemcsak annak szó szerinti értelmében, de valóságosan a városfalak védettségében, az ipari kereskedelmi- apparátusban elhelyezkedését illetően is, köztes kategóriát foglal el. A hatalom megoszlásában helyzete hasonlít a mandarinréteghez, még akkor is, ha az iparban, kereskedelemben megváltozott funkciók látszólagos szabadságot biztosítottak számára az uralkodóval szemben. Azonban, hogy ez mennyire látszólagos mutatja, hogy helyzetében sosem lefelé, a parasztság irányába, de mindig felfelé az apparátus felé orientálódik. A hatalom, mely nem kis részben kauzális okokban jelenik meg, épp ennek a magatartásnak következménye.

Valóban, a történelem képes még olyan esetekben is a szándék hitelszerű megjelenítésére, amennyiben azt a későbbi korok nem igazolják. Amiatt, mert a történelem múlt, és azok a személyek, akiknek akarata formálta, már nem léteznek. A történelmi eseményeket zároló szándék: a valós okok elrejtése, - sűrítés, másrészt az alakító jó szándékába, és moralitásába rejtve létezik ugyanis. Csupán az utókor képes az elődöket erőskezűnek, gyenge jelleműnek, stb. minősíteni. A kor azonban, mely örömmel vagy kínlódva megéli, /a most-ban/ lehetőségként, vagy nem lehetőségként, frusztrálva vagy zsarnokságban: nem. Hiszen a hatalommal áll szemben, s a hatalom természete szerint nem engedi azt. Még olyan esetekben sem, amikor a hatalommal szemben, mintegy vulkán-szerűen tör ki, a történelem olyankor is elemző. A demokrácia sem teremt olyan helyzetet melyben, az abban részt venni nem akaró, szabad akarattal rendelkezik, az onnan való kilépését illetően. A demokrácia sem egyéb, mint váltótársadalma egy másik ideológiai rendszernek. A történelmet alakító szándék, a pozitív akarat álarcába öltözve lép színre. Melyet tudomásul véve, elfogad.

Mondhatjuk azonban, hogy a történelem túl korán kezdte összegyűjteni az ismereteit, s mivel azok az uralkodók köréből származtak, ezekből igyekezett következtetni. A korai történelem nem is egyéb, mint az uralkodók viselt dolgait tartalmazó évkönyv, felsorolás. Melyeket mások igyekeztek átvenni, mint modellt. A nép számára való közlések, inkább intelmek, melyek azt igyekeznek mutatni, hogy egyes urak, törődtek a nép, nemzet dolgaival. /Ez a konzervatív gondolkodás lényege!/

„Az autokratikus hatalom lényegéből fakad, hogy nem tud következetes és komoly szövetségi politikát folytatni a lakosság alsóbb

osztályaival. Egy bizonyos határon túl elkerülhetetlenül le kell fékeznie a demokratikus és alkotmányos fejlődés erősödő tendenciáját.”

A történelem /tudomány/ előtt azonban létezik egy másik történelem, a valóságos történelem, mely éppúgy az ember története is, amint a világegyetemé. Ebből a történelemből elemek kristályosodnak ki, szellemi anyagok, - szubsztanciák, melyek alapjait képezik annak a történelemnek, vagy gyakrabban a történettudománynak nevezett kultúrtermékeknek. Ez a valóságos, igazi történelem, melyet ma töredékeire hasítva szaktudományok fognak össze, -a hasadások épp ezek mentén keletkeztek,- mostanában ismét közelítenek egymáshoz. Az uralkodók személyes torzskodása, bosszúvágya, anyagi haszonszerzése, intrikája mint „történelemformáló erők” ítéltetnek meg, népek nemzetek történelme nem is egyéb e tekintetben, mint uralkodók személyiségének történelme.

*

„A Magyarország több részre szakadásához, II. Lajos király halálához és a Habsburgok elismeréséhez vezető mohácsi katasztrófa nyilvánvaló okozati kapcsolatban áll, Dózsa György kereszteseinek felkelésével feudális elnyomók ellen.** Ezt a hatalmas megmozdulást a feudális osztályok csak a legnagyobb erőfeszítések árán tudták elfojtani. A feudalizmus őrjöngő dühe véres büntetőexpedíciót indított 1514-ben a parasztság ellen. Magát Dózsát, aki kisebb nemes volt, izzó vastrónra ültették, izzó koronát tettek a fejére, és izzó jogart erőltettek a markába. Az éhezéstől eszeveszett paraszttársait arra kényszerítették, hogy egyenek vezérük testéből. A jobbágyok szabad költözési jogát eltörölték, s a magyar parasztok de facto rabszolgákká váltak. Ezért omlott össze az ország ellenállása a török hódítással szemben. Acsádi Ignác így ír erről: „A jobbágyfelkelés elfolytatott. Részesei számát egykorúak 100ezerre a legyilkolt jobbágyokét 70 ezerre teszik. Ezek a számok túlzottak lehetnek. De bizonyos, hogy olyan tömegek álltak fegyverben, melyekkel Magyarországot bármely akkori ellensége ellen meg lehetett volna oltalmazni.” A magyar feudalizmus belső válsága egy évtizeddel később valóban a mohácsi katasztrófához vezetett, a törökök minden komoly ellenállás nélkül leverték a feudális anarchiát. Borgio pápai nunciusnak a katasztrófát közvetlen megelőző magyarországi eseményekről készített jelentései azt mutatják, hogy az éles szemű olasz megfigyelő pontosan látta az egész rendszer gazdasági és morális csődjét. „Ha Magyarországot a veszélyek örvényéből három forint árán ki lehetne ragadni, -írja egy évvel a katasztrófa előtt – senki nem akadna aki képes volna erre az áldozatra” „Az olasz diplomata azt is észrevette, hogy a feudális nemesség egy része szövetkezett a törökkel, a király ellen.”

A nagy cseh filozófus, Comenius rámutat, Magyarország lehetne Európa legboldogabb országa, mert földje a legtermékenyebbek közé tartozik a kontinensen. A nép ennek ellenére éheznek, s döghalál és járvány pusztít az országban.

„Ha van hely a Nap alatt, ahol az irigység és kölcsönös féltékenység uralkodik, ahol az emberek gyűlölettel harcolnak egymás ellen, ahol senki sem tiszteli embertársait, és mindenki a másik árulója, akkor itt ez a hely...” „Magyarország olyan ország, amely felfalja saját lakosait...”

*

2. A tömeg szerepe és a szakralitás iránya. Beágyazódás a levésbe, = vallásos tudat

Akik nemzetfogalommal gondolkodnak a nemzetet, mint olyant áldozzák fel, bármennyire is nemzetfogalmuk, úgymond totális. Ez esetben a „nemzet önmagát falja fel”, nemzetfogalma átmenetileg megszűnik, majd felhígulva más alakban megjelenik. Ismét lesz nemzet, mely már nem azonos az előbbivel, amint a népek sem azonosak, akik az előbbiben éltek. A nemzetfogalmak folyamatos használata koptatja, eszi rá a önmagát.

Bár a tömeg szerepe a társadalmak alakulásában igen korán felismerhető, mégis a kijelölt vezető igazsága torzulásokat hozott, melyekhez való felzárkózás, a kalpa-szakasz egészét deformálja. A kalpa-szakasz lehet az a nagyobb egység, melyben a szakrális megmutatkozik, a vezetett tömegnek, a vezető által a tömegben. A tömeg majd a szakrálisban nyeri el a vezetőt, és nyugszik meg. A szakrális azonban mozgó, de átmenetileg a vezetőben inkarnálódik. Ezért a szakralitás mozgása irányítja a nagy közösségeket, társadalmakat, voltaképpen az embert. Kezdetben, a feudális arisztokrácia istentől kapja hatalmát, később a polgárságba kerül, onnan majd mindenkié. Úgy tűnhetne, hogy a kiválasztottság tana, a materializációban nem alkalmas a mindenki számára, túlon túl magasztos, eszmeszerű. A feudális nagyságokkal szemben harcoló Dózsa keresztesei ugyanazzal az „isten fogalommal” voltak eltelve, papjaik ugyanazt a felszentelést kapták. Mégis, a csata eldöntése után miért csúszik vissza /a szent szubsztancia/ az írott malasztba, a törvénykezésbe? Miért lesz a jog és nem a hit a társadalom vezérelve? Azért, mert a szakrális elhagyja a vezető réteget és a tömegbe, népbe lép. Az arisztokrácia elveszti az istennel való kapcsolatát. Így a paraszt közelebb kerül az Istenhez, mint az úr! Már akkor megfogalmazódik a néptömegek igazsága, de még ötszáz évig nem értik az írástudók!

„Bízd azt reám, majd szétválasztom én.

A szó a tiéd, a fegyver az enyém.

Te csak prédikálj, Jónás, én cselekszem.”

Babits Mihály a Jónás könyve.

A tanítás magja kerül összeütközésbe annak felhasználóival. A népvézerek igen korán felismerték, hogy a kereszténység voltaképpen populáris, ennek ellenére igazán sosem lehetett az. A hatalommal egybefonódott vallás a hittételeket, az eszmei-filozófiai megigazulásokban kereste, többre értékelte a szofisztikában megjelenő igazság elemeket, mint egy népfölkelésben megjelenő, megigazulást, identitást. /Mindaddig, amíg az identitáskeresést, mely lehet a legegyszerűbb is, ellenkezésnek fogjuk fel, addig gondolkodásunk nem tárgyyszerű, mert összefügg azzal, melynek folyamában van./ A Magyar történetírás mai napig ellen-folyamatoknak értelmezi a szabadságmozgalmakat, valamivel szemben, és nem valamiért./

Úgy tűnik, a tanítás nem egyszerűsíthető, egy bizonyos szint alá, pedig kellene, hiszen a kereszténység tömegvallás. A tanítás nemcsak a görög filozófia felvételével, de a skolasztikában és azt követően is olyan elemeket hordoz, melyben minden gondolkodás ismeretelmélete akar lenni, ugyanakkor a legegyszerűbbeké is kíván maradni. Nos ez utóbbi nehezebben megoldható, amint az előbbi, hiszen a balgaság, együgyűség nem az „Isten fogalmát” de nem is annak részét, csupán a nem értést jelenti, mely nem tudatban és nem is hitben jelenik meg: egyszerűen van. Amint a növényben, az állatban való létezés. Ez azonban nem hit. A hit ugyanis program, metodika, valamihez vezető út, nem statikus, hanem permanens. Sajátos kiábrándulás a hitből, a kora-középkor kóborló szerzetesei, a semmire nem való deákok furfangjai elkoptatták az ideát, mely a keresztben testesült meg? A túl sok diplomás lézengő, mint a társadalom fellazulásának oka, már a középkorban létezik? Ez is magyarázza, hogy a pápa, akinek elege volt, a lézengő és fosztogató szerzetesekből, mert nivellálták a hitet, az abban való bizalmat, a menedéket, megszüntet szerzetesrendeket.

Abban a szükségletben maradva, hogy felkeltve a siker reményét, megközelítik az „interdiszciplináris” gondolkodásban azt a történelmet, melyet valamikor a vallások egységes képbe foglaltak össze. A történelem nem is lenne egyéb, mint e töredékek bemutatása. Hiszen a „nép nem tudott történelmet formálni”, mert a ható akaratnak nem volt részese. Amint az a modell, mely akár a római fórumon, akár a pusztai nagyvezéri szemléken működő rendszer: olyan volt, hogy a résztvevő magáénak tudta, az ottani akaratot, s az, benne önnön

vezérelvévé vált. Mindez kilúgozódott, s nem a történelem alakítója, inkább elszenvedője lett. Önmaga hatóereje hiányzott a történelemformálásból, bár néha nagyobb eseményekben még magáénak érezte, átmenetileg. Melyekhez vagy nyomora, vagy érzelmi attitűdje közel vitte. Gyakran addig a határig, amíg életét nem veszítette, vagy rá nem döbbent, hogy ez nem az ő ügye, hanem: álcázott „úri huncutság”.

Meg kell jegyezni, a szemlélet előfeltételeként, nincs olyan ideológia, mely az idea belső természetét materializálva, túljutna a matériához való, egyébként nem szükségszerű tapadáson. Bár e tapadás az ahrimáni erők jelenlétét mutatja, mégis az idea, mint elvonatkoztatott absztrakció már hordozza magában az ideológiává válás, /felhasználhatóság/ elemeit. Az ahrimániság az anyag felől köti a szellemet, eldologiasodásában; mely a legtökéletesebb ideára is jellemző, térben s nem időben. Így lejárta, azaz térben való kiterjedése után, melyet az európai kultúra gyakorta időnek tekint, -holott tér-, átalakul. Így voltaképpen tere, a nagy-vallásoknak, melyben az áradó jelleg beérik, látványszinten megszűnik. Ez azonban nem megszűnés, hanem a beérésben való átalakulás. A vallás, mely az ideát hordozza, behatol a testbe, s magatartássá, életelvévé rögzül. Ez az idő térben megjelenése, azaz a most tériesedése.

A szemléletben azonban megmarad az idea, annak lehasznált, elkoptatott formájában. Nem is egyéb az, mint a kalpa-szakasz alatti idő, 2000-2200 év, kb. eldologiasodása. Az idea azonosítása, jelekben, szimbólumokban, szavakban és vizualitásban olyan utat mutatnak, melyek jelzik, az adott kultúra, nevezetesen az ideát használó kultúra aktivitását, nem egyszer agresszivitását, önmagával szemben. Mondhatjuk, létezik önfelemésztő kultúra, mely saját ideáit fogyasztja, s létezik toleránsabb, az ideák benső magjához megőrzően viszonyuló kultúra. Bár e kettősség mindig jelen van, mégis az idea megőrzésének vagy átalakításának, akár bekebelezésének útja jellegzetes. Mindezek összefüggést mutatnak az idea magjával, mely önmaga is lehet érő, nyers, vagy érett. A szellemi tartalom, mely az ideában, nem mindig éretten jelenik meg, önmaga kiterjedésében megérhet, akár át is alakulhat. Ennek formáit mutatják, az egymáshoz közeli idea típusok, istenalakok. Melyek a kiterjedésben akár önmagukra lelhetnek: a másságban. Ezért a történelmi másság nem feltétlen más, mert magjuk, ideájuk lehet azonos tövű is.

A történelemnek nevezett diszciplína, nemcsak egyes létezők gondolatának, akaratan való megnyilvánulása, de olyan egység is, mely jól mutatja a fenti gondolkodás helyességét. Nem tükröz egyebet ugyanis, mint kisebb egységeknek, melyeket népeknek, nemzeteknek, népcsoportoknak nevezünk egymással való torzsalkodását, az anyagiség törekvése mentén. E dologban az egyik nyer, a másik veszít, dologi

javak tekintetében, így érzelmek kapcsolódnak a történelemhez. A fogalmak, melyek a történések során alakulnak, a győztes szempontjából másként alakulnak, amint a nem győztes nézőpontjából. Embertömegek állnak szemben egymással. Az általános magatartásra is kiható megoldásformák képződnek olyan kategóriákban, melyek nem feltétlen szükségesek. A kultúra tevékenysége voltaképpen a keletkeztetett energiák csillapítására redukálódik. Az európai történelem erősen felfokozottan éri el hatásait, melyet Európára, mint meghatározó halmazra kiterjesztve, tudattartalommal tesz. Voltaképpen ez a történetiség elve és szerepe, Európa gondolkodásában. Mindazok a magatartásformák, melyek ebben nem kívánatosak, elítélendőek, és hamisnak minősítették.

*

Az idea metafizikája. Isten lelke: a primordiális metafizikai létező.
Teste az idea, tudata a fogalom, a logosz.

Az ideában levő haszon, mely ~ erény, fel tudna oldódni az anyagiság fogságából, amennyiben az ideát, mint már materializált egységet szemléli, így távol tartva az arimáni /rontó/ erőket, melyek pont amiatt lépnek fel, mert az ideát nem mint materializált erőt, szemléli. Mely következtében az idea közelében maradhat a létező. A primordiális létező ugyanis nem értelmezhető, /mert/ e terület a logosz által adott lehetőség, épp az ideában jelenik meg. A történelem az ideában, mint tudattalan élmény szerepel, múltként, identitásként. Valójában azonban „múlt” nem létezik, az a mostokban realizálódik, ezért érzi az idea hatóerejét élménynek, mely formálja. Adott esetben átformálja, amint az idea alkalmas katartikus hatás kiváltására, mert természete az. Az idea, egy nagyobb közösség ideája, mint hatóerő hat vissza, az egyénre, s tölti fel. Ha a nemzettudat ideáját figyeljük példaként, az idea olyan múltbeli cselekedetek élményszerű varázsát szolgáltatja, a személynek, mely meghívhatja, -énségi képét előidézheti, ezzel olyan energiát vételez be, mely múltbeli, - / pl: a hősök cselekedeteiből/ -jelenszerűvé válik. Mások cselekedete példaadó lesz, oly módon, hogy azokkal nemcsak azonosulni, de azokat ismételt megvalósítani igyekszik. Miközben a helyzet, mely egykor megteremtette azt, már nem létezik, az esemény csupán a mostban zajlik, mint az idea hatóereje. Így valóságosan /csupán/ meditációra szolgáló elem: mert túlértékelése, az ideában rejlő erő nem helyes irányítását mutatja. A politikusok által „elszabadított” ideák hasonlóak lehetnek; a palackból kiengedett szellemmel ugyanis tudni kell bánni.

Érezhető, a nem azonosság, teljesítmény csökkenést jelent, voltaképpen a pénzalapú társadalmak lényege. Kimondható: a nem azonosság, mely a kétpólusú rendszer következménye, olyan belső ellenállást is

eredményez, mely nem az odaadással, de a dotálással működtethető, voltaképpen a mai magyar társadalom is zsold alapú demokrácia. A zsoldos demokrácia, s valójában minden demokrácia zsoldos, továbblépése a benső tartalékok irányába hat, melyek megszerzése érdekében mindent megtesz. Az idea magjához való közeljutás azonban, a káoszról való rendteremtés is egyben. A népek történelme nem is más, mint az ideák alakjainak átformálása. Melynek során az idea a hatalom felé mozdul, szubsztanciális magja mutatkozik meg. A hatalom szexuális tényező, a látens szexualitás aktiválódik, megjelenése vizuális. Ezért cselekvésekben jelenik meg, a ható akarat. A történelem tehát cselekvés, melynek mozgatója lappangó szexualitás.

*

A verbalitás a közösségépítéshez kötődő, ahol a szexus energiája folyamatosan csökken. A szexus a létezés és nem a levés állapota. A levésben a szexus energiája kisül, az aktusban, a történelem a levés állapotába jut. Csekély lehetőségünk van, hogy a keletkezés és a megszüntetés erőit valamelyest befolyásoljuk, a sajáttest-érzés tapasztalatai által. Ez az, melyet a tudat érzékszervként hatva feldolgoz, s épp érzékszervi volta miatt, nem befolyásol, hanem elfogad. Ez két kultúra ütközőpontja is egyben, a tudat termékei végtermékek, amint az európai gondolkodásban, vagy a megismerés a külvilág jelzésének csupán egy sajátos vetülete, amint keleten. S ebben az utóbbi esetben, a megismerés, ha egyáltalán van ilyen, kizárólag a sajáttest-érzés tapasztalataira vonatkozik, hiszen a „megismerés” tapasztalatai, mások tapasztalatai, tudattartalmak, s nem tudások. Anyagi javak, melyek nem feltétlen szellemi okokból erednek, de más anyagi okok következményei. A tulajdon abszolút értelemben nem az anyagi javak birtoklása, de azoknak a szellemi utaknak a birtoklása, melyek az anyagi javakhoz vezetnek. Anyagi javak a szellem eldologiasodása, első fokon. Mások sajáttest-érzésének tudása, nem a személyes megtapasztalás, mindezeknek azonban, a megigazulás nélküli elfogadása, kvázi állapotot jelent, mely tipikus értelmiségi állapot. Az értelmiség kvázi állapota, a tapasztalat kisajátítása, mely a megmentés elvből, mely egykor populáris jellegű volt, az értelmiség üzleti vállalkozása lett. Mely egykor a papok munkája volt. Az ezotéria nem letanítható ismeret, hanem mindig egyszeri és /nem megismételhető/ entitás. Ezért az ezoterikus jelenségek nem tapasztalatok, /bár gyakran történelemformáló erők voltak/. A kereszténység belső ezoteriája, „megszólító ereje” azt mondja, hogy „nekem szól”.

A tapasztalat kisajátítása, az istenélmény, mint olyan. Az „én megszólításának tana” ütközik az univerzalizmusra törekvő monoteizmussal.

Ez a kisajátított istenélmény, mely a papok tulajdona, -az Ószövetségben a Lévi nemzetség kizárólagos joga, Indiában a brahmanizmusban a brahmanák joga, stb. /hivatalos istenélmény = hivatásos istenélmény/ kerül veszélybe, a demokratizálódásban, ezt vették el Dózsától, s rögzítették a jogban, mely korai egyházjog, Werbőcziben populáris lett, a hagyomány ereje, az ismétlődésben.

*

3. A kelet-nyugati kultúra találkozásának válsága az ütközés. Az ütközés energiája, a találkozás után.

Marx jelentős tévedése abban van, hogy a dolgok a történelem alatt feszülnek. A történelem nem a „tudományok tudománya”, hanem egy általa kiválasztott szemlélet, mely követhető s a történések kauzális rendbe állíthatók. Bizonyos sorrendiség határozható meg, /amint mindenben/, nézőpontok szerint, s ez a megkülönböztető jegye a filozófiától. Legalábbis attól, mely abban a korban már volt, azaz a minden-irányúságra-törekvéstől. Ezt tette meg főáramnak, a megváltoztatást. Kidolgozható mindazoknak az előjele, melyek a történelem alatt, előtt-után léteznek. Az egész szemléleti módszer nem egyéb, mint egy rosszul felvett diszciplína. Az előzmények, a peredvizsnyikek, a szocialista mozgalmak és persze saját habitusa /ui. Marxé/ vezet be. S a tömeg oldaláról a megélt tapasztalatok, adják a keretet, a nyomor és a megalázottságok, a keretben lévő tartalmat. Kétségtelen ez a kor legátfogóbb kórrajza. Megjegyzendő, Feuerbach nagy munkája, a Kereszténység lényege, voltaképpen a Luther irányából bírálja a kereszténységet, - így Marxnak aki szinte támaszkodik Feuerbach e művére, a vallással szembeni véleményalkotásában, - nézete hiányos. Hiszen a mítoszt, mely a kereszténységnek, s nem a kereszténységnek lényege, kihagyja. Ez a marxizmus képe. Majdnem száz év múlva, ugyanis Jung rendszereiben, de Guénon, Evola, Hamvas munkásságában épp ez kerül felszínre, az őshagyomány, mely a mítoszban ölt testet. Így kerül ismét felszínre, a közösségalkotásban a kereskedelemre-pénzre épülő közösség válsága, az európai kultúra általános válsága. Melyet véleményünk szerint annak túlzó racionalizálása okozott. A mítosz ugyanis minden kultúra humusza, táptalaja éltető ereje.

A polgári kultúra hagyta, önzése miatt, elmérgesedni a helyzetet, és mint bevált módszert, ismét a kényszerítés eszközéhez folyamodott.

A történelem ebben a vonatkozásban, nem létező, mert egyesek, a hatalomban lévők legszemélyesebb akarata, melyet a struktúra végrehajt. A történelem nem is lenne egyéb, mint a hatalmi szerkezet

elemzése, s nem azoknak a cselekedeteknek az említése, melyek így ebben a rendszerben végrehajthatóak. Bizonyos esetekben ugyanis nem történik semmi, amint pl. olyan területek elfoglalása kapcsán látható, ahol szinte nincs ellenállás, vagy, mert lakatlan területeket „hódítanak” meg, vagy a nép egyszerűen nem tanúsít ellenállást. Példánk, Szibéria bekebelezése, vagy Tibet megszállása. Ilyen esetben a történelem, mely a háborúk története, egy egyszerű vonulás, kiáradás, exodus. Annak a népnek a növekedése, mely árad, terül. Másrészt bizonyos népeknek „nincs” történelme, a zsidóságnál az Ószövetség kinyilatkoztatás, s nem történelem, megint másoknál, akár Indiában nincs leírt történés- sorozat. Vagy mint némely környező országban, ahol, amelyek önálló államként eddig nem léteztek. A történelem, és az abból következő rendszerelméletek Európára jellemzőek. Csupán Európa az, mely a történések sorba állításában rendet, rendszert lát, és rendszerelméleti kérdésekkel közelíti meg, ily módon tudományossá teszi azt. Objektívnek, azaz szükségszerűnek tételezi, trendet, fejlődést lát benne.

„A demokráciában az emberek nem azért kívánnak hivatalt, hogy politikát formálhassanak, hanem olyan politikát választanak, amely hivatalhoz juttatja őket”. /Evelyn Waugh. A hivatal a demokrácia egyenjogúsítója, mely a szakmába zártságot, mely megkülönböztet cselekvéssorok mentén fontos és kevésbé fontos tevékenységet, orvost a művésztől asztalost a repülőgép-szerelőtől. Mindez a hivatalban megszűnik, s bár szakmásváltott hivatal, orvos-művész egyenrangúvá válik, az apparátusban. Az apparátus, a hivatal hatalmassága, államépítő szerepe az összefogottságban rejlik. Az egyébként szakirányúság szemlélete feloldódik az általános elvben, az egyedi jelleg megszűnésével. Az eszmevilág lassulása, mely már a 18. században jelentős tényező volt, és bizonyos értelemben a kapitalizáció benső tartalma, a kereskedelemre építettségben lel otthonra a gazdaságban, és a demokráciában materializálódik. Olyannyira, hogy a transzcendenciától való ellépés a mindenkiben benne lévő /konszenzus/ elemet feltételezi, mely tételezés nem annak transzcendentális tartalmára, a tartamra, /essencia/ a logoszra vonatkozik, csupán lehetőséget tételez fel. Ez a feltételezett lehetőség, mint tény kerül a közgondolkodásba, miközben valójában ott nincs. Ez okoz egyfajta kvázi-létet, a létező lebegésének állapotát. Isten elhagyta teremtményeit, azok a materializmusban, annak is kapitális változatába menekülnek. Olyan formában, amint a rész viszonylik az egészhez, ám a rész hovatarozása is kérdéses, melyik egész részeként ugyanis? A domináns hajlam, a lustaság eluralkodása a tunyulásban érhető tetten, mely a demokrácia legsajátabb tulajdonságává lesz. A támaszkodás ereje- a megsegítésben jelenik meg. Kialakulnak a megsegítő rendszerek, hivatalok, civil képződmények.

Az a tény ugyanis, hogy önmagadon dolgozz, kettős feladatot jelent, egyrészt és elsősorban az énképed meglelését, megismerését, mely maga is kettős folyamat, másrészt oly mértékben megszervezni azt, hogy /külső/ megsegítésre, ne, vagy csak töredékesen, ott is meghatározottan legyen szükséged. Másrészt a történelemben való léted levés csupán, azoknak a folyamatoknak az elszenvédeése, melyek, mint hatóerők kintről érnek. Az alapélmény, melyet minden transzcendentális gondolkodás megmentés elvnek nevez, a létezés magasabb síkra való emelését garantálja, a kereszténységből materializálódott, Luther ezt kidobta a vallásból; ma a politikában és a hadászatban érhető tetten lecsupaszított, az eredeti jelentésétől teljesen megfosztott testi korcsként.

A földalapú gondolkodás, mely az anyaföldet, mint életadót és megőrzőt jelent, vész el a kapitalizációban, mely fikatív eszmerendszert, egy kitalált értékrendszerhez való viszonyt hoz létre. Ez a pénzalapú gondolkodás, mely a kapitalizmussal özönlötte el Európát, jócskán hozzájárult az un. független, valójában az anyaföldtől független eszmerendszerek, ideák kialakulásához. //A keleti népeknél a föld anya princípiumú, a németeknél Vaterland!// Míg a nomadizáló rendszerekben a nő a megőrző szerep, addig a német-római vazalluson a férfitől /pápa, császár, / szerzett, kapott jogban található. // Schopenhauer jegyzi meg, hogy Hegel fizetésért termelte azt az eszmerendszert, melyek, mint a német filozófia gyöngyszemei jelentősen hozzájárultak és járulnak a nép tudatformálásához. Ugyanígy persze mondhatnám, a jelenlegi amerikai állapotokat is, ahol jókora összeggel támogatja a kormány a szellemi termékek születését, el is öntik a világot, előre megdolgozva azokat a nem teljesen kialakult tudatokat, ahol a nemzetben, nyelvben gondolkodás laza, vagy lazulni látszik.

A szellemi tőke, mint tudattartalom, ma csomagoltan, mindenki számára fogyaszthatóan létezik, amíg a 19. században, a gondolattartam, mely legyen akár filozófia vaskos könyvekben volt található, ma életforma, lehetőség, az amerikanizmus lényege. /amint a „Gyöker ok”-ban is írtam/, az értelmiségi tőke voltaképpen értéke vesztett szexuális energia! Valójában ez a devalválódott energia működteti a német filozófiát, a magyarságot ezzel nevelték. Látható, képtelen befogadására. A Magyarság archetípusa ugyanis nőnemű! Lunáris, mint minden nomád nép!

Csupán megjegyezném, a kilóra írt szakdolgozatok, a senki által el nem olvasott könyvek tömegét, és kvázi értékhorozó jellegét. Vajon milyen érték jelenik meg? Megpróbálom megközelíteni. Persze ugyanennek, a fogyasztói képnek vagyunk a tanúi, a festészet nemcsak maga, a szakma, a festékek természetének tudatos megváltoztatása, de a főiskolák egyetemek által termelt, művészréteg tömegméretűvé válása okoz, egyfajta értéktelenedést. Nem a művészet a lényeges többé, hanem a

művészség. Mely státuszt jelent, hivatalt, s pályázni lehet ilyen olyan juttatásokra. A demokrácia eltartja vazallusait, kezd hasonlítani a kép, ami a demokrácia, mint eszmerendszer körül feldereng, ahhoz, amint a monarchiában hivatalnokok tömege élt a császár fenségéből, figyeljük meg Musil remekét, a „Tulajdonságok nélküli ember”-t. Mindezek egy dologra erősen figyelmeztetnek, a kapitalizmus, azaz a pénz alapú rendszer fiktív, nem létező elven alapszik. Létrehozói, s e tekintetben Jászi Oszkárt idézem „az a zsidó réteg, akit Magyarországon, de Európában másutt is nem engedtek földhöz jutni, s így kénytelen volt a kereskedelemmel, azaz egyik dolognak a másikkal való kicserélésével foglalkozni. A kereskedelem pedig csak akkor és ott jelent valós igények kielégítését, amennyiben arra tényleg szükség van, s ez nem eltunyult, nyafogó városiak politikai nyomása.”

Természetesen tudjuk, hogy a kereskedelem és annak ilyen mértékű térnyerése szorosan függ össze a városiasodással, ám annak azzal a tendenciájával is, amennyiben a városiakó kényelmi szempontjait, melyeket az összefogottságban lévő lehetőségek, úgy a védelemben amint az infrastruktúrában biztosít, mint magasabb szempontokat oktrojálja, az ostoba, az úri flancot nem értő, nem használó nem városiakóval szemben. Ez a karakter, a pénzhasználatnak elvi alapja, a minőségteremtés módja és formája, még hatalmi eszközök nélkül is, olyan megkülönböztetést jelent, mely a vallások keletkezésekor már jelen volt. Utalok Jézus cselekedetére, amikor a kufárokat és pénzváltókat kiűzi a templomból.

Mert megkülönböztet embert embertől, az egyik pénzt a másikkal szemben előnyben részesíti. A jel, mely a pénzben elrejtőzött hatalom, voltaképpen minden esetben kapcsolódik, a megoldáshoz, a segítséghez, ám ez már a személynek egy olyan állapota, mely éppen a materializálódást jelenti. Mindaddig, amíg valaki maga képes önmaga szervezésére, nincs szüksége külső elemekre, akár személy, tárgy, vagy szellemi- gondolati. A közösségek megszerveződésének motorjai ilyen formában, a pusztai és a városiakó összeütközése, Jézus a pusztából érkezik a városba, ahol ezt az elmaterializálódott tendenciát találja. Nemcsak a törvények, mint kikristályosodott, megkeményedett rendszerek ellen, de abban a transzcendentális gondolkodásban is, hogy a lényeg nem ilyen. A nomadizálót nem védik városfalak, alig vagy keveset használ pénzt, „nem jó az semmire” a városiakót falak védik, pénzt használ, s kereskedik. Olyan, mint a kutya, ha ellopta a csontot, bemenekül a házába, s onnan acsarkodik. A városiakó morálja azt mutatja, hogy a városfalak védelmében működő kereskedelmet a falak biztosították. A nomadizálás mindig egyfajta tisztaság a várossal szemben, ez ennek a kalpának-szakasznak a summázata. A városok egyfajta Babilont jelentenek, ahol nem a nyelvzavar, mint egykor, de a pénzzavar /az absztrakt egyenleg/ okozza a közösségekben a romlást.

Mostanában, az ellustulás korában, mely persze a földalapú társadalmakban is létezett, amennyiben annak a vezetőire vonatkoztatunk, kiterjed mindez olyan formában, hogy a lényeg továbbtolódik, azaz a megoldatlan kérdést eldobja. A morális korszakok, a viszony kérdéseit fogalmazták meg, a morál nemcsak a társadalmi de, és elsősorban a transzcendenciához való viszony, ami persze, kiagyalt formában, a városlakó létben is volt, - azért lehetett Jeruzsálemben is „tiszteséges” embert találni, gondoljunk Cirenei Simonra.

Az író, és művészt, akit belső kényszer hajtott, önmaga megszervezése felé, vagy akiben gyémánt-kemény lelkiismeret munkált,- s az elfogadott segítséget tudomásul vette, háttérbe szorítják azok az ügyeskedő és gyenge tehetségű emberek, akik alkalmazkodnak a megsegítés jellegéhez, és jól megélik belőle. A demokrácia, mely azokat a javakat horizontálisan teríti, melyet a megsegítés vertikálitása hozott létre: kiárusít, a Biblia szentségeitől kezdve a kozmológiai elméletekig minden áru lesz, s mint szemétdombon a mesebeli kis kakas: kotornak, a megsegítésre vágyók, az aranytallér után. Holott, a kincs, mely a szellemet valamikor jelentette, csupán unikális jellegében létezett és létezik, az újraböfögés, a kérődzés az eszmék megrekedő mozgását mutatja. Nem véletlen a hatalom birtokosai, akik a demokrácia vezérlését magukhoz ragadták, - a megsegítés urai- , irtóznak mindenfajta ideától, szellemi vezérfonaltól, egyáltalán fonaltól mely kivezethetne a minotaurusz barlangjából.

Az eszmék megrekedtsége, a lustasággal párosul, s egyfajta beérkezettséget mutat. Azoknak a beérkezettséget, akik gyorsan igyekeztek szétteríteni, minden addig felhalmozott, nem egyszer kupacokba, kazlakba rakott kincset, néha elspájzolt ismereteket, melyeket felfedezés jellegűnek állítanak be. Így minden felőlük, feljüket áramlik.

Summa. A magyarság Kárpát medencében töltött, ezer éves történelmét időben felezi a Dózsa-féle háború. Azt követően egy egészen más helyzet alakult ki, de nem az ország három részre szakadása folytán, de mert az addig, -partneri viszony a parasztsággal, rabszolga és tartója viszonyára változott és ennek, sejtésem szerint, a jog belépése az oka. A jog lenne hát, az a szellemi szubsztancia, melyet a kereszténység akkor már a filozófiát is bekebelezve magáénak érzett, a jogot veti ki, mint halász hálóját az általa előre etetett helyre?

* Platón úgy gondolja két állapot létezhet: A lét, mely mindentől független önmagasság. És a levés, mely mindennek, mely vansággal

rendelkezik, azaz: „van” az ebben való helyzete. A „lét” és a „levés” így minden filozófia alapja. Jelen írás is a történelemtől e kettősséget figyelve gondolkodott.

2004. 11. 31. András napon. Berkes András

** Dózsa György ceglédi beszéde.

„Magyar férfiak! Írva vagyon a Szentírásban, hogy a jóságos nagy Isten megszánta hajdan a zsidók sanyarú szolgaságát, s kiragadta az egyiptomi zsarnokságból, a király jármából és a töméntelen keserűségből ezt a népet, melyből országát akarta megalkotni; de nemcsak szabadságát adta vissza, hanem győzelemre vezérelte az ország lakosai ellen és úrrá tette ellenségei felett. És méltán. Mert mi sem utálatosabb Isten előtt, ki mindenek legjobb atyja és ura, mintha a semmirevaló ember hatalmaskodik embertársai felett. Nem is a természet, de igaztalan szerencse és emberi kapzsiság teremtette a szolgaságot, nincsen is nagyobb emberi bűn, mintha emberek, hatalmukkal visszaélve, kegyetlenül, durván szolgaságban tartják önnön nemzetük tagjait.

Egyformán süt a nap emberre, baromra, de még jó, hogy a nemesség ezt megengedi nektek. Mert igaztalanul magának követel a nemesség minden egyebet, amihez épp annyi jogotok van, mint neki. A gőgös népség még nyomorult lelketeket is csak azért hagyja meg, mert hasznára van, hogy éltek. Amit az ugar a ti fáradságtok és szorgalmatok által hoz, amit barmaitok adnak: minden a nemesség prédája.

Minden ember tudja Magyarországon, senki előtt sem titok, amit mondok: hogy minő nyomorúság minden napotok. Alkosson a nemesség bármit, nagy művet vagy csekélységet, az mind a ti verejtéketekkel, mind a ti pénzeteken készült. Ha a nemes házat épít, vagy ha nősül, vagy ha a leányát férjhez adja, ha vendéget fogad, ha születik, ha meghal, ha a királyhoz megy a maga dolgában: titeket fejnek. Tegyen bármit, a ti rovásotokra megy a dolog.....

Meddig túritek még e gyalázatot, magyarok? Attila nagy király, Európa meghódítója vajon azért hozott-e ide a messzi észak hegyeiből, hogy néhány gőgös ember játékszereivé váljatok? Hogy szolgaságtokból, keserves romlásotokból másoknak kincse, nemessége legyen? Hogy polgártársaitok közül csak a leggazdagabbaknak juthasson hivatal, hatalom, főpapság? Nektek még reményetek sincs a szabadulásra, a

fölemelkedésre!

Elszáll a kedvező pillanat és nem tér vissza soha többé, ha azonnal meg nem ragadjátok. Az okos követi a kínálkozó szerencsét, s ha magától jön, alkalmazkodik hozzá. Vigyázzatok tehát, meg ne haragítsátok Istent, el ne mulasszátok ezt a lehetőséget!

Nincs hát középút! Vagy ki kell irtani a nemességet, vagy véretekkel és örök súlyos szolgasággal kell a gögös ellenségénél vezekelnetek. Nem viselhettétek el a nemesség zsarnokságát, amikor ártatlanok és kötelességtudók voltatok: hát akkor hogyan viselhetnétek el ugyanezt, ha vétkekké váltok szemükben, ha ugyan vétkes az, aki szabadságot és jogot követel!”

Az eredeti szöveget valószínű Mészáros Lőrinc fogalmazta. A szöveg: Tubero lejegyzése. Közli Nemeskürty István.